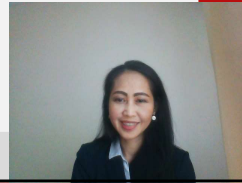


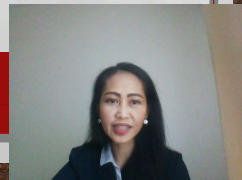
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อ.จิรฉวี อินทजार



"IN THIS WORLD NOTHING CAN BE SAID TO BE CERTAIN, EXCEPT DEATH AND TAXES."

BENJAMIN FRANKLIN



โครงสร้างของ ภาษีอากร

- (1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
- (2) ฐานภาษี
- (3) อัตราภาษี
- (4) วิธีการชำระภาษี
- (5) วิธีการจัดซื้อโต้แย้งในข้อพิพาท (การอุทธรณ์)
- (6) บทลงโทษ



ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
เงินได้บุคคลธรรมดา



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

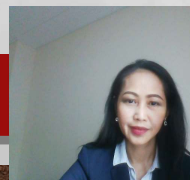
- 1.1 บุคคลธรรมดา (มาตรา 56 วรรคหนึ่ง , 57)
- 1.2 ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี (มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่ง)
- 1.3 กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (มาตรา 57 ทวิ วรรคสอง)
- 1.4 ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคล ที่มีโชันติบุคคล (มาตรา 56 วรรคสอง)



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1 บุคคลธรรมดา (มาตรา 56 วรรคหนึ่ง , 57)

“มาตรา 56 ให้บุคคลทุกคน เว้นแต่ผู้เยาว์ หรือผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ ยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว...”



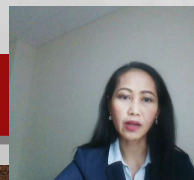
ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

“มาตรา 57 ถ้าผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง เป็นผู้เยาว์ ผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือเป็นผู้อยู่ในต่างประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ หรือผู้จัดการกิจการอันก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินนั้น แล้วแต่กรณี ต้องปฏิบัติตามมาตรา 56 วรรค 1 และเป็นตัวแทนในการชำระภาษี”



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ม.57)

- ผู้เยาว์
- คนเสมือนไร้ความสามารถ
- คนไร้ความสามารถ



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ม.๕๖ วรรคแรก)

(1) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วง
มาแล้วเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท

(2) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วง
มาแล้วเฉพาะตามมาตรา ๔๐(๑) ประเภทเดียวเกิน ๑๒๐,๐๐๐
บาท

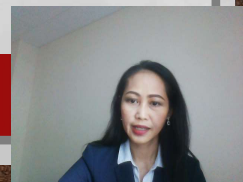


ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(ม.๕๖ วรรคแรก)

• 3) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วง
มาแล้วเกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท หรือ

• (4) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วง
มาแล้วเฉพาะตามมาตรา ๔๐(๑) ประเภทเดียวเกิน ๒๒๐,๐๐๐
บาท



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2 ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี(มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่ง)

“ ถ้าผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 56 วรรคหนึ่งถึงแก่ความตายเสียก่อนที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง หรือก่อนที่ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ได้ปฏิบัติตามมาตรา 57 ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก ทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้วแต่กรณีปฏิบัติแทน..”

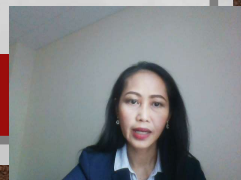


ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

● ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี (มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่ง)

- ผู้จัดการมรดก
- ทายาท
- ผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก

มีหน้าที่ต้องยื่นแบบและชำระภาษีในนามของผู้ตาย



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่ง “.....และโดยเฉพาะในการยื่นรายการเงินได้พึงประเมินของผู้ตายนั้น ให้รวมเงินได้พึงประเมินของผู้ตาย และของกองมรดกที่ได้รับตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย เป็นยอดเงินได้พึงประเมินที่จะต้องยื่นทั้งสิ้น”



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตัวอย่าง

- นาย ก เป็นข้าราชการมีเงินเดือน เดือนละ 20,000 บาท และมีบ้าน ให้เช่า 1 หลัง ได้รับค่าเช่าเดือนละ 6,000 บาท ปรากฏว่าในวันที่ 3 กันยายน 2556 นาย ก.ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต ดังนั้นเงินได้พึงประเมินของนาย ก.ต้องนำมาเสียภาษีอย่างไร



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

นาย ก. ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี ดังนั้นเงินได้พึงประเมินของนาย ก. ได้รับทั้งก่อนตายและเงินได้กองมรดกหลังตายตลอดปีภาษีนั้น ได้แก่เงินเดือนและค่าเช่าทั้งปี เมื่อรวมกันเกินจำนวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 56 วรรค 1 ผู้จัดการมรดกหรือทายาทของนาย ก. มีหน้าที่ต้องยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินและชำระภาษีประจำปีในนามของนาย ก. ผู้ตาย



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.3 กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (มาตรา 57 ทวิ วรรคสอง)

“สำหรับในปีต่อไป ถ้ากองมรดกของผู้ตายยังมิได้แบ่งและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินจำนวนตามมาตรา 56(1) ผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์มรดกแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในส่วนนี้ในชื่อกองมรดกของผู้ตาย”



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

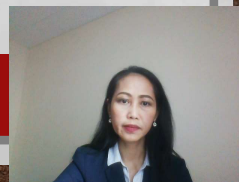
- จากตัวอย่างข้างต้น หากในปีต่อมากรมสรรพากรยังไม่ได้แบ่งและบ้านนายก.ยังถูกปล่อยให้เช่าเดือนละ 6,000 บาท เงินค่าเช่าดังกล่าว ทายาทหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ต้องยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินและชำระภาษีประจำปีในนามของกองมรดกของนาย ก.



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.4 ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล (มาตรา 56 วรรคสอง)

“..ในกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินจำนวนตาม (1) ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นที่ได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว..”

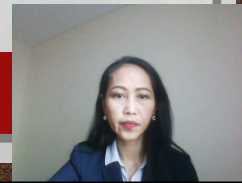


ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

มาตรา 39 “ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล” หมายความว่าบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกระทำการร่วมกัน อันมิใช่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ

(มาตรา ๓๙ นิยามคำว่า “คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๙) พ.ศ. ๒๕๕๗)

(ส่วนแบ่งกำไรจากห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล ซึ่งต้องเสียภาษีไม่เป็นเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีตามมาตรา 42 อีกต่อไปเนื่องจากมาตรา 42(14) ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 39) พ.ศ. 2557)



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

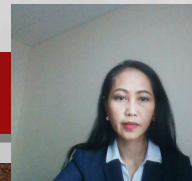
1.4 ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล (มาตรา 56 วรรคสอง)(ต่อ)

“...การเสียภาษีในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการรับผิดชอบเสียภาษีในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นจากยอดเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้น เสมือนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียวโดยไม่มีการแบ่งแยก...”



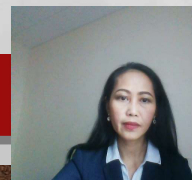
ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ฎ.๓๘๓๕/๒๕๕๕ โจทก์ทั้งสามยินยอมลงลายมือชื่อเปิดบัญชีกองทุนเพื่อสาธารณกุศล การดำเนินการเกี่ยวกับเงินทุกรายการย่อมไม่อาจทำให้สำเร็จลงได้โดยไม่อยู่ในความรู้เห็นของโจทก์ทั้งสาม พฤติการณ์ที่โจทก์ทั้งสามรู้เห็นในการบริหารจัดการและหาผลประโยชน์ซึ่งเงินในบัญชีดังกล่าวแต่ต้น และมีเงินได้พึงประเมินเสมือนเป็นบุคคลคนเดียวกันไม่มีการแบ่งแยก เช่นนี้ ย่อมเข้าลักษณะเป็นคณะบุคคลตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร



ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- ฎ.4744-4745/2557 โจทก์ทั้งสองร่วมกันเปิดบัญชีแล้วมีเงินในบัญชีเงินฝากโดยไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามิใช่เงินได้ของโจทก์ทั้งสอง จึงถือว่าโจทก์ทั้งสองกระทำการร่วมกันอันเป็นเหตุให้มีเงินได้เกิดขึ้น เงินฝากดังกล่าวจึงเข้าลักษณะเป็นทรัพย์สินที่โจทก์ทั้งสองได้รับ โจทก์ทั้งสองไม่นำสืบให้เห็นว่าเงินฝากดังกล่าวแบ่งเป็นเงินของโจทก์แต่ละคนจำนวนเท่าใด ทั้งไม่ได้แยกเงินได้ในบัญชีดังกล่าวยื่นรายการเงินได้เพื่อเสียภาษี ข้อเท็จจริงดังกล่าวย่อมเข้าลักษณะเป็นคณะบุคคล มีเงินได้พึงประเมินที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 56 วรรคสองป.รัษฎากร



หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดภาวะภาษี

รัฐต่างๆอ้างหลักเกณฑ์ในการบังคับจัดเก็บภาษีจากผู้มีเงินได้โดยอาศัยความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐกับแหล่งของเงินได้ และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับตัวบุคคลผู้มีเงินได้



หลักเกณฑ์สำคัญ 3 หลัก คือ



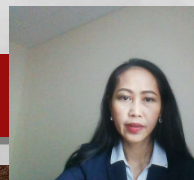
1.หลักแหล่งเงินได้
(Source Rule)



2.หลักถิ่นที่อยู่
(Residence Rule)



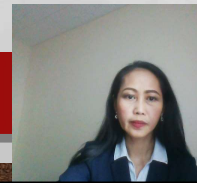
3.หลักสัญชาติหรือ
ความเป็นพลเมือง
(Citizenship Rule)



หลักแหล่งเงินได้ (SOURCE RULE)

: ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ V. แหล่งเงินได้

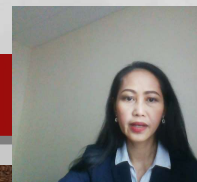
หลักเกณฑ์นี้เป็นกรณีที่รัฐผู้เก็บภาษีจะอ้างสิทธิเก็บภาษีโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับแหล่งเงินได้โดยไม่คำนึงว่าผู้รับเงินได้และผู้จ่ายเงินได้จะมีสัญชาติหรือเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ของรัฐผู้จัดเก็บภาษีหรือไม่



หลักถิ่นที่อยู่

: ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐผู้เก็บภาษี V ตัวบุคคลผู้มีเงินได้

- “รัฐถิ่นที่อยู่” จะอ้างสิทธิเก็บเงินภาษีจากเงินได้ซึ่งผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐตนได้รับโดยไม่คำนึงว่าเงินได้นั้น จะเกิดจากที่ใด
- ผู้มีเงินได้นั้นได้รับเงินได้จากการจ้างงานหรือจากกิจกรรมหรือจากทรัพย์สินในต่างประเทศยังต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณเสียภาษีให้แก่รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้



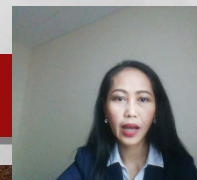
หลักสัญชาติหรือความเป็นพลเมือง

ความสัมพันธ์รัฐผู้เก็บภาษี V. ตัวบุคคลผู้มีเงินได้

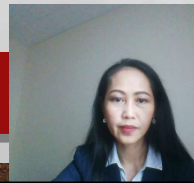
หลักเกณฑ์นี้เป็นอีกกรณีหนึ่งที่รัฐผู้เก็บภาษีมีความสัมพันธ์กับตัวบุคคลผู้มีเงินได้ โดยที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้มีสัญชาติหรือเป็นพลเมืองของรัฐผู้เก็บภาษี ทั้งนี้ไม่คำนึงว่าขณะที่ถูกเก็บภาษีเขาจะอาศัยอยู่ในหรือนอกภูมินั้นหรือไม่ และไม่คำนึงว่าเงินได้นั้นจะเกิดจากแหล่งภายนอกภูมินั้นหรือไม่



หลักเกณฑ์ที่รัฐใช้เก็บภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรไทย

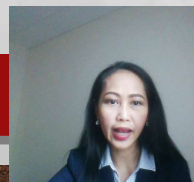


หลักแหล่งเงินได้สำหรับภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาในประมวลรัษฎากร

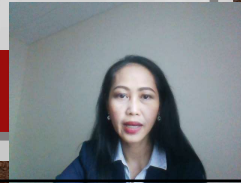


หลักแหล่งเงินได้

มาตรา 41 วรรค1 “ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษี
ที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในประเทศไทย
หรือเนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทยหรือเนื่องจาก
ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วน
นี้ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศ”

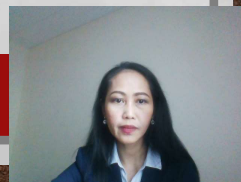


- ตามหลักการนี้รัฐบาลไทยจะเรียกเก็บภาษีจากผู้มีเงินได้
- ไม่คำนึงว่าผู้มีเงินได้จะมีสัญชาติไทยหรือเป็นคนต่างด้าว
 - ไม่คำนึงว่าผู้มีเงินได้จะต้องเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานเท่าใดในปีภาษีหนึ่งๆ และ
 - ไม่คำนึงว่าจะมีการจ่ายเงินได้ในหรือนอกประเทศ



1.1 กรณีผู้มีเงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

เช่น กรณีที่ผู้มีเงินได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของนายจ้างที่อยู่ในต่างประเทศ และถูกนายจ้างในต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทย



กรณีมีเงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

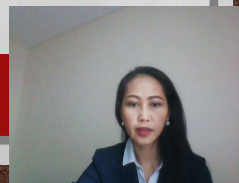
บริษัท A ซึ่งอยู่ต่างประเทศส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยปรับปรุงการผลิตให้บริษัท ก. ในประเทศไทย

บริษัท A

บริษัท ก



- ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้รับค่าจ้างจากบริษัท A ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน
- ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญต้องเสียภาษีเงินได้ให้แก่ประเทศไทยสำหรับค่าจ้างในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นการจ่ายในหรือนอกราชอาณาจักร



กรณีมีเงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

ฎ. 201/2559 โจทก์เข้ามาทำกับภาพยนตร์ในประเทศไทยตามที่บริษัท ท. ว่าจ้างในปี 2548 แล้ว จึงถือได้ว่าโจทก์เข้ามารับทำงานในประเทศไทย ค่าจ้างที่โจทก์ได้รับจากบริษัทดังกล่าว จึงเป็นเงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2) อันเกิดจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย ไม่ว่าโจทก์จะได้รับชำระค่าจ้างดังกล่าวในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ ก็ต้องถือว่าโจทก์มีแหล่งเงินได้ในประเทศไทยและมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ประเทศไทย



1.2กรณีมีเงินได้เนื่องจากกิจการของตนเองที่ทำในประเทศไทย

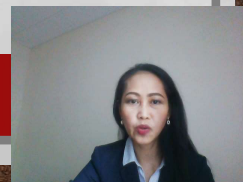
หมายถึงกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้มีเงินได้จากการประกอบกิจการอิสระของตนเองโดยมิได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของผู้ใด แต่เข้ามากระทำการในประเทศไทยในนามของตนเอง ถ้าได้รับเงินได้ไม่ว่าจะจ่ายให้ในหรือนอกประเทศจะต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทย เพราะถือว่าประเทศไทยเป็นประเทศแหล่งเงินได้



ตัวอย่าง



A มีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศได้เข้ามาเปิดกิจการโรงงานผลิตตุ๊กตาในประเทศไทย A ต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินที่ได้รับจากกิจการจำหน่ายตุ๊กตา



1.3 กรณีมีเงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย

บริษัท A



บริษัท ข



นายก.เป็นลูกจ้างของบริษัท ข. บริษัท ข.ส่งก.ไปฝึกงานในต่างประเทศเป็นเวลา 1 ปี ระหว่างฝึกงานบริษัทข.จ่ายเงินเดือนให้ก.ตามปกติ เช่นนี้ก.ต้องเสียภาษีเงินได้ให้แก่ประเทศไทยเนื่องจากเป็นเงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย



คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6054/2549

เงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทยตามป.รัษฎากร ม. 41 หมายถึง เงินได้ของผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นลูกจ้างของนายจ้างที่ประกอบกิจการในประเทศไทย โดยลูกจ้างนั้นทำงานให้แก่นายจ้างที่ประกอบกิจการในประเทศไทย และนายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างเพื่อตอบแทนการทำงานนั้น ทั้งนี้ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะทำงานในประเทศหรือนอกประเทศ และไม่ว่านายจ้างจะจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างในประเทศหรือนอกประเทศ ก็ถือว่าลูกจ้างนั้นมีแหล่งเงินได้ในประเทศไทย มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาให้แก่ประเทศไทย



คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6054/2549 (ต่อ)

จำเลยเป็นลูกจ้างของ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้างทั้งภายในและนอกประเทศไทย การที่ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ส่งจำเลยไปทำงานที่นายจ้างรับงานอรรถาเล เพื่อทำเป็นผืนแผ่นดินและทำถนนให้แก่กรมทางของประเทศ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์



คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6054/2549 (ต่อ)

ซึ่งเป็นงานในกิจการของนายจ้างในประเทศไทย ค่าจ้างที่ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) จ่ายให้แก่จำเลยจึงเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานตาม ประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (1) ที่จำเลยได้รับเนื่องจาก ปฏิบัติงานให้แก่ กิจการของนายจ้างในประเทศไทย จึงต้อง เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ประเทศไทย ตามประมวล รัษฎากร มาตรา 41 วรรคหนึ่ง.

